

PØBELGRAN // Den kalles pøbel og den kan bli forbudt. For Hans Hordvik er sitkagranen suveren. – Jeg er stolt over forfedrene mine, som plantet disse trærne, sier han.

Vil plante mer sitkagran

IMPONERT: Hans Hordvik snakker varmt om sitkagranens kvaliteter. – Besteforeldrene mine plantet trærne da jeg var ti år gammel. De var overbevist om at de gjorde riktige, sier han.

ATLE ANDERSSON
atle.andersson@bt.no
foto: **TOR HØVIK**
Skogøier og pensjonert bonde Hans Hordvik synes sitkagranen fortjener et mye bedre rykte. På utsiktspunktet nord i Åsane står han med tett mørk granskog i ryggen. Skåningen under er åpen og lys. De lilla revebjellene trives mellom trestubbene som står igjen etter snauhogsten. Her ville Hans Hordvik aller helst plantet ut ny sitkagran, men det våger han ikke. Regie-

ringen utreder forbud mot fremmede treslag, og sitkagranen står lagelig til for hogg – til kystskogbrukets sterke protester.

Følelser

– Jeg vil ikke plante ut et treslag som mine etterkommere kanskje ikke får lov å ta ut, sier han. Granplantingen vekker sterke følelser, særlig på Vestlandet. Tidligere biskop Per Lønning lyste granen i bann. Botanikklegenden Knut Fægri introduserte begrepet «pøbelgran» om

all plantegranen som ikke hører naturlig hjemme i landsdelen. Og verstingen i manges øyne er sitkagranen, det nordamerikanske treslaget som har stått på den norske svartelisten over fremmede arter i årevis.

Lønn seksti år etter

Hans Hordvik mener sitkagranplantingen bør omtales med større respekt, ikke minst med tanke på de mange vestlandsbøndene som i de trange tiårene etter krigen ville skape verdier i utmar-

ket for fremtidige generasjoner. Nå kan bonden omsider høste lønn for strevet. Fra Hordviks 100 dekar store plantefelt har skogsmaskinene nylig tatt ut 6000 kubikk, nok til å fylle 250 lastebiler, fullstabelt med tømmer.

– Omsetningsverdien for tømmeret i dette feltet er 1,7 millioner kroner, men inntekten jeg sitter igjen er naturligvis mye lavere, sier Hordvik.

Noe annet innbringende enn granplanting i denne utmarken

fantes ikke, verken på 1950-tallet eller i dag, tilføyer han.

Spesielle egenskaper

– Jeg er imponert over sitkagranen. Treslaget har helt spesielle egenskaper som gjør den spesielt godt egnet på Vestlandet. Den tåler vann, vind og salt godt, og vokser raskere enn vanlig norsk gran. Sitkaen krever minimalt med innsats fra du planter den til trærne er hogstmodne.

Hans Hordvik er én av atten grunneiere som har fått laget

mer enn ti kilometer skogsbilvei i fjellsiden over E39, nord i Åsane. Opptil flere meter høye sitkagraner klippes ned og kvises med supereffektive skogsmaskiner.

«Invasjonspotensial»

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen (V) har varslet at sitkagranens skjebne er usikker. Skogbruksnæringen advarer mot å la følelsene avgjøre treslagets fremtid. Næringen har beregnet at et forbud mot uten-

landske treslag vil gi et netto tap i verdiskaping på en halv milliard kroner i året, eller 35 milliarder kroner over omløpsperioden på syvtt år.

Årsaken til at nyplanting av sitkagran kan bli forbudt, fremgår av Artsdatabankens ferske fremmedartliste. Her heter det at sitkaen har stort invasjonspotensial og har vist seg å fortrengte truede naturtyper, for eksempel kystlynghei.

Motstandere fremhever også at treslaget etterlater seg en

TID FOR HOGST: Nå høstes de fruktene etter skogreisningen for seksti år siden. Hans Hordvik (fra v), Robert Berentsen og Hans-Birger Strømsnes fra selskapet Lerøy Skog AS, som tar ut tømmeret i Hordvik.

BYNÆRT SKOGBRUK: Gjorme og brattlendt terreng stanser ikke skogsmaskinene som henter ut tømmer fra liene under Vetten i Åsane.

RYDDET FOR SITKA: Slik ser det ut etter hogsten. Turgåere har fått en ny vei mot Vetten, det høyeste fjellet i Åsane.

NYE PLANTER: Skogryddingen har åpnet utsikten mot Nordhordland. Hans Hordvik har satt ut nye granplanter der sitkagranen tidligere sto tett i tett.

«biologisk ørken» med dunkel og artsfattig skogbunn. Hordvik synes svartmalingen er for droy.

«Industriproduksjon»

– Hører du fuglesangen, spør han og peker mot treetoppene. Men Hordvik medgir at det ikke akkurat myldrer av liv i skogskogen – som næringen selv kaller den. – Dette er industriproduksjon. For å trekke en parallell: Hvor stort er arts mangfoldet i en korn- eller potetåker, sier han.

Kystskogbrukets talspersoner understreker også at de fremmede treslagene bare beslaglegger 0,6 prosent av det skogdekte arealet i Norge. De hevder at disse treslagene er mer arealeffektive enn de norske artene. Men Hordvik mener de norske artene er uenig i. Skogbrukets talspersoner avviser forbud, og vil heller åpne for flere dispensasjoner til utplantning av fremmede treslag. Miljøorganisasjonen WWF Verdens naturfond mener fyl-

kesmennene gir for mange tillatelser etter dagens forskrifter. Den beskrivelsen stemmer ikke, ifølge Helge Kårstad, prosjektleder i næringsnettverket Kystskogbruket.

– Søknadsmengden har omtrent stoppet opp. I dag er det i praksis et forbud mot planting av sitkagran, sier han.

Tall fra Fylkesmannen i Hordaland viser at de har behandlet fem søknader siden 2012. Tre av disse har fått ja – i Kvinnherad, Sveio og Askøy.

Feilplanting

Kårstad mener frykten for spredning av treslaget er overdrevet. – Det er tull at sitkagran og vanlig gran vil invadere kysten. Det er i hovedsak bare planting som kan føre til etablering av nye trær, sier han.

At det også finnes sitkagran langt ute i havsøpet på Vestlandet, skyldes ifølge Kårstad at mange plantet ut treslaget som le mot vinden, eller fordi de rett og slett ønsket en liten skog ute på forblåste øyer og holmer.

– Det finnes eksempler på feilplanting. På disse stedene er det fornuftig å hogge trærne og unngå spredning, sier Kårstad.

Forbud mot nyplanting

Ola Elvestuen har tidligere avvist at vi står foran tidens snauhogst. Et forbud vil ramme nyplanting. Det vil heller ikke omfatte juletreproduksjon, fordi disse trærne hogges før de setter kongler med fro.

I Hordvik slynger lastebæreren seg nedover det gjørmete brattfjellet.

– Dette hadde ikke fjordingene mine klart, sier Robert Berentsen.

Eieren av Setregården driver ridesenter og flere terapilbud, men er også skogøier. Snart skal mye av granskogen i lien over gårdstunet og ridesenteret tas ut. Det åpner to nye kilometer med skogsvei til det stadig voksende veinettet rundt Vetten, Åsanes høyeste fjell.

Fly og gitarer

– Flotte turveier er en av gevinstene med skogdriften, sier Berentsen.

Også han skryter av sitkaen. Den gir god avkastning pr. dekar. Treslaget anvendes ikke bare til bygningsmaterialer, paller eller papirproduksjon. Det brukes også i alt fra glidefly og ski til piano- og gitarproduksjon.

En nabo kommer forbi og sier han er glad for å ha fått sjøutsikten tilbake etter flatehogsten. Hans Hordvik har imidlertid ikke tenkt å legge ned skogdriften. Nye planter med norsk gran er satt ut på om lag halve arealet. Hva som skjer med resten, avhenger blant annet av om regjeringen kommer til å forby sitkagranen.

– Det er uansett vanskelig å vite hvilket treslag som vil være lønnsomt om seksti-syvtt år, sier han.